

РЕШЕНИЕ

№ 110

гр. Силистра, 03.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – СИЛИСТРА в публично заседание на четвърти април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Люба Ст. Стоилкова

Членове: Добринка С. Стоева
Десислава Г. П.

при участието на секретаря Ели Ст. Николова
като разглежда докладваното от Добринка С. Стоева Въззивно гражданско дело № 20233400500121 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе в предвид следното:

Настоящото дело е образувано по въззивна жалба, предявена от ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“ гр. София, чрез процесуален представител, против решение № 260066/01.12.2022г., постановено по гр. дело № 619/2019 г. на Тутракански районен съд в частта, в която съдът е осъдил ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“ гр. София, да заплати на Х. Д. Х. сумата от 1 467,27 лв. – възнаграждение за положен извънреден труд за периода 01.01.2017г. - 30.09.19г., заедно със законната лихва, считано от 14.11.19г. до окончателното изплащане на задължението, както и 188,96 лв. - мораторна лихва върху главницата за периода 1.01.17г. – 13.11.19г., ведно с деловодните разноски и адвокатско възнаграждение.

Жалбоподателят счита, че в обжалваната част решението е неправилно поради нарушение на материалния закон и необосновано, поради което моли за отмяната му и постановяване на друго, с което исковете да бъдат изцяло отхвърлени. Претендира присъждане на разноски.

Ответникът по жалбата и ищец в първоинстанционното производство - Х. Д. Х., чрез процесуален представител, е депозирал отговор по реда на чл. 267 ГПК, с който оспорва жалбата. Счита, че същата е неоснователна и моли да бъде оставена без уважение като такава. Претендира разноски за тази инстанция.

ОС, като съобрази доводите на страните и данните по делото, прие за установено следното:

Жалбата е предявена от надлежна страна, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт и при спазени изисквания на чл. 259 и сл. ГПК, поради което е допустима.

Пред районния съд е заявена искова претенция с правно основание чл.178, ал.1, т.3 от ЗМВР във връзка с чл.187, ал.5, т.2 от ЗМВР.

Безспорно е по делото, че ищецът е служител в ГД „ПБЗН“, със статут на държавен служител по смисъла на чл. 142, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, като през процесния период е заемал длъжността „Водач на специален автомобил“ в РСПБЗН-Тутракан и е полагал труд на 24-часови смени съгласно утвърдени графици, които регламентират дните на работа и на почивка. Този специфичен режим на полагане на труд е наложил специфичния начин на отчитане и заплащане - сумирно на 3-месечен период, както повелява нормата на чл. 187, ал. 3 ЗМВР.

ТРС е приел, че в случая, с изменението на чл. 187, ал. 3 от ЗМВР (обн., ДВ, бр. 81 от 14.10.2016 г., в сила от същата дата), е въведено сумирано изчисляване на работното време за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени - за тримесечен период и работодателят е прилагал календарни тримесечни периоди на отчитане, както следва: 01.01. - 31.03., 01.04. - 30.06., 01.07. - 30.09, 01.10.-31.12, като ВЛ по назначената експертиза е изчислило положения извънреден труд от ищеца за всички тримесечни периоди, включени в процесния период от 01.01.2017 г. до 30.09.2019 г. (вкл.), но неправилно е включило и изчисления за периодите от 14.11.16г. до 31.12.16г. и за м. октомври - ноември 2019 г., които не са тримесечни, а са включени в съответния тримесечен период.

Съдът е приел също, че експертизата е установила, че ищецът е положил в периода 243 часа извънреден труд, които са заплатени, като при преизчисляване на положените от служителя нощните часове труд към дневни с коефициент 1,143 сборът на положените часове извънреден труд се увеличава на 465,079 ч., за което се дължи допълнително възнаграждение от 1 649,42 лв., но от така установената стойност следва да бъде извадена стойността на часовете незаплатен извънреден труд за посочените по-горе двумесечни периоди /за м. ноември - декември 2016 г. - 49,50 лв. и за м. октомври - ноември 2019 г. – 132,65 лв./ и така преизчислената стойност на незаплатения извънреден труд възлиза на 1 467,27 лв. - възнаграждение, което не е заплатено на ищеца и му се дължи.

Приел е също, че за процесния период (14.11.2016 г. - 14.11.2019 г.) е приложима разпоредбата на чл. 187, ал. 1 от ЗМВР, която е предвиждала нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР - 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица, до изменението ѝ с ДВ, бр. 60 от 2020 г. (в сила от 11.07.2020), както и подзаконовата нормативна база към ЗМВР - Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г. (обн. ДВ бр. 60/2016 г., в сила от 02.08.2016 г.) за реда за организацията и разпределянето на работното време, неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в МВР, в която е

възпроизведена редакцията на чл. 187, ал. 1 от ЗМВР преди изменението (ДВ, бр. 60 от 2020 г.). Приел е също, че е създадена законодателна празнота с приемането на Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г., отменяща Наредба № 8121з- 407 от 11.08.2014г., която е предвиждала изрично преизчисляването на продължителността на нощния труд и това налага субсидиарното прилагане на разпоредбите на КТ /чл. 140, ал.1 КТ/ до изменението на чл. 187, ал. 1 от ЗМВР през 2020 г., респективно чл. 9, ал. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ), съгласно която при сумирано отчитане на работното време, нощните часове се преизчисляват в дневни с коефициент, равен на съотношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време за съответното работно място, т. е. приложим е коефициентът 1,143.

Според ТРС възприемането на обратното разрешение би довело до дискриминационно третиране на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 1 от ЗМВР спрямо останалите държавни служители по ЗДСл и служителите по трудово правоотношение

Освен това съдът е приел, че с изменението на разпоредбата на чл. 187, ал. 1 от ЗМВР (обн. ДВ, бр. № 60/2020 г.), с което е предвидено, че нормалната продължителност на работното време през нощта е 8 часа за всеки 24-часов период, законово е закрепено неравенството в третирането на държавните служители в МВР по чл. 142, ал. 1, т. 1, полагащи нощен труд и това противоречи на Хартата на основните права на Европейския съюз; на принципите на Директива № 2003/88 ЕО; КРБ, както и на чл. 188, ал. 2 от самия ЗМВР, която предвижда, че държавните служители, които полагат труд за времето между 22:00 и 6:00 ч., се ползват със специалната закрила по КТ.

Тези изводи на ТРС обаче са неправилни, тъй като не съответстват на възприетото в ТР № 1/2023г. на ВКС, постановено по т. д. № 1/2020 г., ОСГК, което повелява, че при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на Министерство на вътрешните работи не са приложими разпоредбите на КТ и на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от същата наредба/, а следва да се прилагат разпоредбите на специалния ЗМВР и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове.

Според ВКС не са налице предпоставките на чл. 46, ал. 2, изр. 1 ЗНА, за да се приложи правна уредба по аналогия. В случая ЗМВР не съдържа празнота относно продължителността на работното време на служителите в МВР, изразено в брой на часовете. Този извод се налага от анализа на нормата на чл. 187, ал. 1 ЗМВР, която е императивна и предвижда, че нормалната продължителност на работното време е 8 часа. По смисъла на чл. 187, ал. 1 ЗМВР, „8 часа дневно“ означава 8 астрономически часа, независимо от частта на денонощието, в която работният ден се разполага – през деня, в неговата „светла“ част и през нощта – в неговата „тъмна“ част, в последната хипотеза от 22 часа до 6.00 12 часа. Съпоставката на нормите на чл. 187, ал. 1 и 3 ЗМВР с чл. 140 КТ показва, че разпоредбите на ЗМВР установяват по – голяма продължителност на работното време на нощния труд на служителите от МВР в сравнение с тази на работниците и служителите по трудово

правоотношение. Различието /установената с разпоредбите на ЗМВР по - голяма продължителност на работното време на нощния труд за служителите от МВР/ се аргументира с основните функции на МВР, регламентирани в чл. 2, ал. 1 ЗМВР. Разпоредбите на чл. 179 и чл. 187, ал. 9 ЗМВР са делегиращи законови норми, които предвиждат условията и редът за полагане на нощен труд, вкл. отчитането му и заплащането да се извършват със съответните актове - наредба и заповед, като с последната, представляваща индивидуален административен акт, се предвижда министърът на вътрешните работи да определя размера на възнаграждението за положен нощен труд. Действително в издадените наредби липсва правило като това на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ, но липсата е обяснима с волята на законодателя да не се създава норма за преобразуване на нощни часове в дневни. Случаите по ЗМВР и по КТ не са сходни. Трудовото правоотношение е насочено към изпълнение на частен интерес, а служебното правоотношение се реализира за осъществяване на държавна власт, т. е. като вид правоотношения те са различни, а не сходни. Прилагането на НСОПЗ към въпросните служебни правоотношения не би обезпечило постигането на законова цел доколкото методите на регулиране на отношенията и заложената в чл. 187, ал. 1 ЗМВР воля на законодателя е да се прилага еднаква продължителност на работното време през деня и нощта - „8 часа дневно“, независимо от частта на денонощието, в която работният ден се разполага – през деня или през нощта. При разработването и приемането на ЗМВР законодателят е имал предвид разбирането за спецификата на служебните правоотношения и равенството на гражданите пред закона, като неблагоприятните последици от полагането на нощен труд от служители на МВР се компенсира със съответните компенсаторни механизми - допълнително възнаграждение за прослужено време – чл. 178, ал. 1, т. 1 ЗМВР, по- голяма основен платен годишен отпуск /чл. 189, ал. 1 ЗМВР/, обезщетение при прекратяване на служебно правоотношение /чл. 234, ал. 1 ЗМВР/, по - благоприятен режим за заплащане на извънреден труд /чл. 187, ал. 5, 6 и 7 ЗМВР/, липса на задължение за заплащане на осигурителни вноски и по - благоприятни условия за придобиване право на пенсия /чл. 69, ал. 2 КСО/, пенсиониране при условията на I - ва категория труд /чл. 69 КСО/ и др.

В ТР изрично е посочено, че това разрешение съответствува и на правото на ЕС. По образуваното дело от Съда на Европейския съюз № С-262/20 по направено запитване от български съд, е налице произнасяне по относими към настоящото тълкувателно дело въпроси, като с решението по това дело /т. 49, 51 и 55/ се приема, че Директива 2003/88/ЕО не съдържа указание за дадена разлика или съотношение между нормалната продължителност на нощния труд и нормалната продължителност на труда през деня. Посочва се, че следва да се следи за полагането на труд през нощта да има други мерки за защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които позволяват да се компенсира особено тежестта на този вид труд. Член 8 и чл. 12, б. „а“ от Директивата следва да се тълкуват в смисъл, че не се налага да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор като

полицайте и пожарникарите, е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня. Като извод съдът е приел, че чл. 20 и чл. 31 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат определената в законодателството на държава членка нормална продължителност на нощния труд от седем часа за работниците в частния сектор да не се прилага за работниците в публичния сектор, вкл. за полицайте и пожарникарите, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, т. е. е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерно на тази цел /т. 80/.

В случая е налице именно такава допустима от закона цел, свързана с разликата в третирането, и тя изхожда от спецификата на дейността на органите на МВР, насочена към защита на правата и свободите на гражданите, противодействие на престъпността, защита на националната сигурност, опазване на обществения ред и пожарна безопасност и защита на населението – чл. 2 от ЗМВР, както конкретно от спецификата на някои от основните дейности, извършвани в МВР - оперативно-издирвателна; охранителна; разследване на престъпления и осигуряване на пожарна безопасност и защита при пожари, бедствия и извънредни ситуации. Именно затова не би могло да се приеме, че различното третиране не е основано на обективен и разумен критерий, т. е. напълно съразмерен, съответстващ на обществено значимата цел, към която е насочена дейността на органите на МВР, тъй като за полаганият от тях нощен труд са предвидени в закона други компенсаторни механизми, посочени по-горе, липсващи за останали категории държавни служители или работници по трудови правоотношения. В този смисъл доводите на защитата на ответната страна са несъстоятелни.

Несъстоятелно е и становището за процесуалния представител на служителя, че Тълкувателно решение № 1/20г. на ОСГК на ВКС разглежда новата уредба на тези правоотношения, анализирайки правната норма на чл. 187 МВР в новата ѝ редакция от 2020г., която е неотносима към обсъждания в настоящото дело период, а не и правните норми, регулиращи правоотношението към процесния момент. Тълкувателно дело № 1/2020 г. е образувано с разпореждане от 26.02.2020 г. на Председателя на ВКС, като в него изрично е цитирана противоречива практика по дела, касаещи именно процесния период, т.е. преди преди изменението на чл. 187 ЗМВР през 2020г. А и няма логика след като вече изрично и ясно е урегулиран въпросът с изменението на правната норма на чл. 187 ЗМВР от 2020г., да се издава ТР именно по този въпрос.

Необходимо е да се посочи също така, че тълкувателните решения имат ретроактивното действие на даденото задължително тълкуване. Установеното с тълкувателния акт тълкуване на правната норма следва да се прилага от съответните органи, за които то е задължително, по случаите, които са от тяхната компетентност, когато въпросът е отнесен за разрешаване до тях, след обявяването на новия акт или по такива, които са били заварени към този момент. В тези случаи, ако преди постановяване на новото тълкувателно решение са се осъществили факти, които са от значение за съществуващото между страните правоотношение, които са породили правните си последици,

то тези последици трябва да бъдат преценявани с оглед тълкувателното решение.

Разпоредбата на чл. 130, ал. 2 ЗСВ е категорична, че даденото с тълкувателен акт тълкуване на правната норма е задължително за органите на съдебната и изпълнителната власт, за органите на местното самоуправление, както и за всички органи, които издават административни актове. Те трябва да я прилагат в смисъла, посочен в тълкувателния акт и нямат право да влагат в нея различен смисъл. До отмяната им, ТР са задължителни за съдилищата, тъй като с тях се извежда волята на законодателя относно тълкувания закон по общозадължителен и окончателен начин. В този см. е и ТР № 3/2020г. на ОСГТК на ВКС, прието на 28.03.2023 г.

Предвид гореизложеното въззивният съд счита, че следва да съобрази ТР № 1/20г. и да приеме, че в конкретния случай за процесния период не е налице непълнота в ЗМВР и издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдых и почивките за държавните служители, която да налага прилагането по аналогия на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ, съответно няма основание да се извършват преизчисления с коефициент 1, 143 поради полагане на нощен труд от ищеца, респ. да се достига до резултат на положен извънреден труд. По делото не е установено ищецът да е полагал за исковия период извънреден труд, който да не му е заплатен.

Ето защо, искът за заплащане на сумата 1467,27 лв. възнаграждение за положен извънреден труд от разлика между отработените часове нощен труд и превръщането им в дневен труд за периода 01.01.2017 г. -30.09.2019г., е неоснователен. Идентичен извод се налага и за претенцията за акцесорното вземане за сумата от 188, 96 лв. - обезщетение за забава върху посочената сума за времето от 01.01.2017 година до 13.11.2019 г. вкл.

Като е достигнал до обратен извод, ТРС е постановил неправилно решение, което подлежи на отмяна и вместо него следва да се постанови друго, съобразено с ТР № 1/20г., с което предявените искове да бъдат отхвърлени, като неоснователни.

При този изход на спора решението следва да се отмени и в частта за разноските.

На основание чл. 78, ал. 8 от ГПК на жалбоподателя, представляван от юрисконсулт, се дължи юрисконсултско възнаграждение, което съдът определя в размер на 200 лева за първоинстанционното производство и в размер на 100 лева за въззивното производство. На основание чл. 78, ал. 1 от ГПК на жалбоподателя следва да бъдат присъдени и разноси в размер на 44, 88 лева платена ДТ по подадената въззивна жалба.

Мотивиран от горното, Окръжен съд – Силистра

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260066/01.12.2022г., постановено по гр. дело № 619/2019 г. на Тутракански районен съд в частта, в която съдът е осъдил ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“ гр. София, да заплати на Х. Д. Х. сумата от 1 467,27 /хиляда четиристотин шейсет и седем лева и 27 ст./ лв. – възнаграждение за положен извънреден труд за периода 01.01.2017г. - 30.09.19г., заедно със законната лихва, считано от 14.11.19г. до окончателното изплащане на задължението, както и 188,96 /сто осемдесет и осем лева и 96 ст./ лв. - мораторна лихва върху главницата за периода 1.01.17г. – 13.11.19г., ведно с деловодните разноски и адвокатско възнаграждение на адв. М. Д. от САК, като вместо това ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ предявените от Х. Д. Х. искове против ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“ гр. София за заплащане на сумата от 1 467,27 /хиляда четиристотин шейсет и седем лева и 27 ст./ лв. – възнаграждение за положен извънреден труд за периода 01.01.2017г. - 30.09.19г., заедно със законната лихва, считано от 14.11.19г. до окончателното изплащане на задължението, както и 188,96 /сто осемдесет и осем лева и 96 ст./ лв. - мораторна лихва върху главницата за периода 1.01.17г. – 13.11.19г.

ОСЪЖДА Х. Д. Х. от гр. Тутракан, с ЕГН *****, да заплати на ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“ гр. София сумата от 344,88 /триста четирсет и четири лева и 88 ст./ - разноски пред двете съдебни инстанции.

Решението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____